

v Českém Těšíně ze dne 1. září 1922, vrácení 14.000 Kč, výměnou za 42.000 Mp mu ukládající, dosud nenabyl právní moci, ježto ve výměru tomto dostalo se mu nesprávného právního poučení, že mu do rozhodnutí tohoto další opravný prostředek nepřísluší, ačkoliv po jeho názoru dle Šu 4 opatření Stálého výboru Národního shromáždění republiky Čsl. ze dne 8. října 1920, čís. 583 sb. z. a n. přísluší mu stížnost do osmi dnů na finanční ředitelství a proto, dokud mu správné právní poučení nebude dáno, on stále ještě má právo onu stížnost podati. Nehledě k tomu, že dle spisů berní správy v Českém Těšíně žalovaný přes ono nesprávné právní poučení skutečně včas proti onomu usnesení stížnost na finanční ředitelství podal, takže na nesprávné právní poučení ohledně opravných prostředků nyní se odvolávati nemůže, není zde žalovaným uplatňované předčasnosti žaloby, poněvadž dle uvedeného výnosu berní správy v Českém Těšíně v cestě administrativní s vyloučením další stížnosti s konečnou platností jest rozhodnuto o povinnosti žalovaného na vrácení 14.000 Kč výměnou za 42.000 Mp a soudy nejsou oprávněny, by rozhodnutí správních úřadů co do jejich věcného obsahu podrobily přezkumu, nýbrž musí je za základ svého rozhodnutí položit. Jest proto, dokud onen výměr berní správy v Českém Těšíně nebude změněn, jeho obsah pro soudy závazným a o povinnosti žalovaného ku vrácení vyměněných peněz pravoplatně rozhodnuto. Dovolatel vidí dále nesprávné právní posouzení věci v tom, že odvolací soud nepřihlédl k tomu, že žalovaný jako bezelstný držitel vyměněných mu 14.000 Kč byl oprávněn peníze tyto spotřebovati, a, když tak učinil, k vrácení jejich není povinen (§ 1437 a 389 obč. zák.). Tu přehlíží dovolatel, že jde zde o výměnu peněz, tedy smlouvu oboustrannou, uzavřenou za předpokladu, že k výměně peněz žalovaným žádané zákonné podmínky skutečně v době výměny tu byly, že tedy žalobce na výměnu tuto měl zákonné právo. Když však rozhodnutím správního úřadu až dosud platným bylo vysloveno, že žalovaný k výměně této neměl práva, jest žalovaný bez ohledu na to, zda vyměněné československé koruny v rukou má čili nic, o 12.183 Kč 50 h bezdůvodně obohacen. Tento peníz přešel při výměně peněz do jeho majetku omylem berní správy v Českém Těšíně, že žalovaný na žádanou jím výměnu po zákonu měl právo a v důsledcích toho jest žalobce dle Šu 1431 obč. zák. oprávněn od něho tento obnos zpět žádati, bez ohledu na to, zdali obnos ten dosud má, či již jej spotřeboval, a poukaz žalovaného na předpis Šu 1437 obč. zák., kde jde o jednostranné placení nedluhu, proto v tomto případě nepřiléhá.

Čís. 4583.

Předpis Šu 110 obč. zák. není pouhým předpisem pořádkovým, nýbrž předpisem hmotného významu, neboť rozvod pozbývá právních účinků právě a jedině soudním oznámením, že manželé se opět spojili. Na tom, zda se vskutku spojí, nezáleží.

Oznámili-li rozvedení manželé soudu opět své spojení, jest neplatným jejich ujednání, že přes to neobnoví manželského společenství. Šu 916 obč. zák. nelze tu užítí.

Manželka soudně nerozvedená, ale nesdílející s manželem společnou domácnost, má nárok na výživné pouze tehdy, došlo-li ke zrušení manželského společenství zaviněním manželovým.

Dopustil-li se rozvedený manžel po soudně oznámeném obnovení manželského společenství nových poklesků, druhým manželem neprominutých, může se manželka na odůvodněnou, že nechce následovati manžela do jeho domácnosti, dovolávat i poklesků z doby dřívější, třeba byly prominuty.

Z toho, že byl uzavřen o předmětu sporu smír, lze odvozovati ve sporu pouze hmotněprávní námitku, k níž nelze ovšem hleděti bez návrhu strany.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1925, Rv II 899/24.)

Žalobu nerozvedené, ale odděleně žijící manželky proti manželovi o placení výživného oba nižší soudy zamítly. Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Manželství stran, uzavřené v roce 1895, bylo v roce 1904 soudem dobrovolně rozvedeno. V roce 1915 oznámily strany u soudu, že obnovily manželské společenství. Tím pominuly právní účinky rozvodu, neboť ustanovení §u 110 obč. zák., že manželé rozvedení, chtějí-li se opět spojit, povinni jsou, oznámiti to řádnému soudu, není pouhým předpisem pořádkovým, nýbrž předpisem hmotného významu tak, že rozvod pozbývá právních účinků právě a jedině soudním oznámením, že se manželé opět spojili. Zda strany vskutku se spojily, jak se podle zjištění nižších soudů v roce 1915, pokud se týče 1916 ostatně též stalo, nerozhoduje, neboť jednak toho zákon nevyžaduje, jednak by spojení to samo o sobě nebylo s to rušiti právní účinky rozvodového nálezu (plenární rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 1919, pres. 977/19 sb. n. s. čís. 320). Je také nedůležité, z jakých příčin bylo oznámení učiněno, a kdyby bylo pravdou, co tvrdí žalobkyně, že totiž obnovení manželského společenství stalo se pouze na oko, tak by to, nehledíc k tomu, že manželské spolužití, jak shora uvedeno, vskutku bylo obnoveno, na věci ničeho neměnilo. Ujednání manželů, oznámivších soudu opětné spojení, že přes to manželského společenství neobnoví, bylo by prostě neplatným, a zejména nebylo by lze dovolávat se ustanovení §u 916 obč. zák., jež platí jen pro smlouvy, jichž předmětem jsou poměry majetkoprávní, jak vyplývá ze zařazení tohoto zákonného předpisu do druhého oddílu občanského zákoníka, jednajícího o právu k věcem (viz rozhodnutí sb. n. s. čís. 847). Dlužno proto při posouzení této právní rozepře vycházeti z toho, že jde o manžele soudně nerozvedené, avšak nesdílející společné domácnosti. V tomto případě má manželka nároku na výživné jen tehdy, došlo-li ku zrušení manželského společenství zaviněním manželovým, nikoliv však, zrušila-li je manželka sama svémocně, t. j. aniž k tomu měla náležitých příčin, nebo zavinila-li jinak

sama zrušení. Jelikož se žalobkyně zdráhá navrátiti se ku svému manželovi a sdílet s ním společnou domácnost, jak žalovaný si přeje, jest na ní, by prokázala, že má k tomuto svému chování důležité příčiny. Ve směru tom přednesla žalobkyně, že žalovaný již před rozvodem měl poměr s její služkou, jenž nezůstal bez následků, a že po té, když bylo oznámeno soudu, že strany manželské společenství obnovily, žalovaný opět dopustil se manželské nevěry tím, že v roce 1916, když byl u své manželky na návštěvě u její tety v D., služku tak obtěžoval, že teta ji po dobu jeho přítomnosti musela poslati na dovolenou, a že v roce 1919 napsal nějaké slečně dopis, v němž jí slibuje manželství. Poklesek první dlužno ovšem vzhledem k tomu, co shora bylo uvedeno, pokládati za prominutý; nelze však souhlasiti s odvolacím soudem, že žalobkyně odpustila žalovanému i ostatní poklesky shora uvedené tím, že z důvodů těch nepodala žaloby o rozvod, neboť žalobkyně mohla k tomu, by tak neučinila, míti i jiné příčiny, tak na př., by se uchránila před možnou rozlukou manželství po uplynutí tří let od provedení soudního rozvodu (§ 17 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.). Dopustil-li se však žalovaný, jak to žalobkyně tvrdí, po obnovení manželského společenství nových poklesků žalobkyní neprominutých, může se žalobkyně na odůvodnění toho, že žalovaného do jeho domácnosti následovati nechce, dovolávati i skutků odpuštěných právě tak, jako by k tomu byla oprávněna v případě, kdyby z těchto důvodů domáhala se rozvodu pokud se týče rozluky manželství (obdoba §u 14 c) zák. shora uvedeného). Okolnosti ty, pro spor rozhodné, nebyly zjištěny, ač byly žalobkyní tvrzeny a důkazy o nich nabídnuty. Jest proto opodstatněna nejen výtká nesprávného právního posouzení věci, nýbrž i výtká vadnosti odvolacího řízení. Bylo proto dovolání vyhověti a, jelikož podle stavu věci bude zapotřebí jednati v první stolici, zrušiti rozsudky obou nižších soudů a usnésti se dále, jak shora jest uvedeno, přičemž se podotýká, že okolnost, že strany ohledně placení výživného v roce 1918 před krajským soudem dojednaly smír, je pro rozhodnutí této právní rozepře bez významu, jelikož žalovaný hmotněprávní obranu, že spor byl smírem tím odklizen, při jednání před soudem procesním nevznesl (viz rozhodnutí sb. n. s. čís. 1744).

Čís. 4584.

Smlouva, již bytové družstvo přidělilo svému členu byt v družstevním domě, jest smlouvou nájemní. Tím, že představenstvo družstva neřídilo se při přidělu zásadami pro přidělování, nestala se smlouva neplatnou.

V tom, že přidělený byt byl zatím přenechán třetí osobě, nelze spatřovati nemožnost plnění.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1925, Rv II 37/25.)

Žalované bytové družstvo přidělilo žalobci, tehdy svému členu, byt v prvním poschodí, později však zrušilo tento přiděl a přidělilo byt Štěpánu Sch-ovi. Žalobě, domáhající se odevzdání bytu, procesní